

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSEG^o
ENGEDLMÉVEL,

Nro 51.

Költ Bétsben, Karátson Havának (Décembernek)
29-dik napján 1797-dik Efstendőben.

Párisi Tudósítások: „Az Anglusok ellen, ismét új eszközt gondolt ki egy *Tilorier* formá Képzelő, mely abból áll: hogy készítsen a' Fr. Respublika, oly hosszú ágyúkat, melyek tíz, húsz, sőt 40 óránnyi meszszeségre is fogatosann dolgozhassanak; s' szegeztesse ki a' Fr. partokra, és akár golyóbisokkal akár kő-darabokkal lövöldöztesse belőlök Anglia' hajóit és épületeit. — A' mely harangok

E c c

még meg-maradtak eddig a' Fr. Birodalomban, most mind azoknak le-fzedése eránt parantsolatot adott ki a' Finántzminister, 's által adatja azokat egy Társaságnak, melyel bizonyos kötést tett a' Kormányfőnek. — A' *Calaisi*, *Dünkircheni*, és *Ostendei* Kikötőhelyekben, újmódi 36 ágyús hajók készülnek oly véggel, hogy azon Fr. Sereg' védelmezésére szolgáljanak, mely, Nagy-Britannia ellen indul. A' *Campoformidói* Békességekötés által változván a' Fr. Respüblika' körn-ülállásai, következő rendelések tétettek a' Seregekre nézve. 1.) Az Olasz Országi Sereget *Berthier* Generális kórmányozza ezentúl, 's gondja lesz, a' *Campoformidói* Békességekötéshez képest meg-kívántató elszállításokra. 2.) A' Német Országi Sereg, két részekre osztatik. Egyiknek, *Rajnai*; a' másiknak, *Moguntziai* a' neve. 3.) A' *Rajnai*, magában foglalja a' Német-Országi Seregnek azon részeit, melyek a' Közönséges Társaságnak *Montterrible* nevű, és *Felső 's Alsó Rajnai* Osztályjaibann (a' hajdani Basíleai Püspökségben, és Alzátsziában) 's a' Rajna' jobb partján állanak. *Augerau* Generális kórmányozza ezeket. 4.) A' Rajna' két meljékein álló egyéb Szakaszai a' Német-Országi Seregnek, téfzik a' *Moguntziai* Sereget. Ennek *Har-*

3. Generalális a' Vezére; kire az is bízta-
 tatik különösen, hogy Moguntziába kato-
 nai Őrizetét szállítson be. 5.) A' Hollandiá-
 bān lévő Korpus (mely, 25 ezer emberből
 áll) tsupán egy Osztály-Generalális által kór-
 mányoztatik. 6.) Bonaparte Generalis veszi
 által az Angliai Sereg' kormányozását, mi-
 helyest az ő Ministeri Követsége, a' Cam-
 poformidói Kötés' teljesítésére nézve el-
 végződik. Helytartója lesz addig Desaix
 Generalis. — Bonaparte Generalisnak Dec.
 10-dikénn adtak a' Direktorok közönséges
 audientziát, melynek tzeremóniáját ágyúk
 durrogtak ki dél tájban. Tulajdonképpen-
 való közönséges audientzia volt ez: mi-
 vel a' Nemzeti palota' nagy udvarānn esett
 meg, a' hól Haza' óltára volt fel-állítva,
 melyen, a' Fr. Respublikához ragasztott
 tulajdonságoknak t. i. az úgy nevezett Sza-
 badságnak, 's képzeltt Egyenlőségnek, és
 a' Békességnek álló- képeik szemléltettek.
 Győzedelem jegyeivel is ki volt tzipfrázva
 az Óltár. Ennek eleibe, öt karos székek
 válának helyheztetve, az 5 Direktorok' szá-
 mára; jóval hátrább pedig együgyűbb szé-
 kek a' Ministerek' számára. Az Óltár, mellett
 két felöl, fél-karika formájú tágas alkotmány-
 ban vóltak a' Törvényhozó-gyűlés' Tagjai,
 más közönséges Tisztviselők, a' Nemzeti-
 Muzsikusok 's a' t. Egy mód nélkül nagy
 sátor (talán az, mely, Konstantzinápoly-
 E e e 2

ból küldődött ajándékul Párisba) fedte be az egész készületet. *Bonaparte* érkezését muzsikai zengedezések előzték meg, melyeket csak hamar félbe-szakasztottak az Éljen! kiáltozások. Éljen a' Respublika! Éljen Bonaparte! Éljen a' nagy Nemzet! Ebben a' szempillantásban meg-jelent *Bonaparte*, kit állva várt a' Direktórium és az egész Gyülekezet. A' külső dolgokra ügyelő Minister, a' ki elő-vezette *Bonapartét*: tartott elsőben Beszédet, melynek végződésével, által adta *Bonaparte* a' Direktórium' Elölülőjének *Barras*nak, a' Ts. K. Felség által meg-erössítettett (ratifikáltatott) Békességekötést, 's Ő is mondott egy Orátziót, melyben a' többek között ezzel a' ki-fejezéssel élt; hogy a' Frantzia Nemzet' ki-terjedésének tsupánn azok a' határai lesznek, melyeket maga a' Természet szabott ki. — *Barras* hoszfizasan felelt *Bonaparténak*, kit nagyobbbnak mondott *Pompéjus*nál, 's így szólott hozzá a' többek között: „Koronázza meg Kegyelmed Polgár Generális! a' maga szép életét; Angliának meg-hódoltatása által, melyel adós a' Nagy Nemzet; a' maga megbántatott betsületének. A' Kegyelmed' szíve, Temploma a' republikánus betsületnek. Kegyelmedre bízza annak a' nagy szándéknak végrehajtását a' Direktórium. Ezen Beszéd után meg-tsókolta *Barras* Bo-

napartet, 's meg-ölelték a' több Direktórok is. Délutánni négy órakor nagy vendégség kezdődött; melyben a' külföldi Követek is jelen voltak, úgymint: *Visconti*, a' Cisalpina Respublikáé; *Boccardi*, a' Genuaié; *Mayer*, a' Batáviaié; *Michelli*, a' Genevaié; *del Campo*, Spanyol-Országé; *Sandoz Rollin*, Pruszfziáé; *Dreyer*, Dániáé; *Esseyd Ali*, a' Török Tsászáré; *Steuben*, Hessencasselé; *Abel*, Vürtembergé; *Reitzenstein*, Bádené; *Corsini*, Toskánáé; *Ruffo*, a' Nápolyi Királyé; *Balbi*, Szárdiniáé. — Az ezen tzeremóniát követett napokon, hoszszas tanátskozásokat tartott *Bonaparte* a' Direktóriummal. Sokat vólt együtt, kivált *Barrassal*, a' kinek köszönheti főképpen az Olasz-Országgi Vezérségre lett emeltetését. — *Berlinből*, következő értelmű Írás útasíttatott Parisba, Növ. 17-dikénn: 3-dik *Fridrik Vilhelm*, Isten' kegyelméből Pruszfziának Királya, Brandenburgnak Márchiója, a' Róm. Sz. Birodalomnak Fő-Kamarássa és Választó-Hertzege, a' Frantzia Respublikához, és ennek nevében a' Végrehajtókormány széket formáló Polgárokhoz: Nagy és kedves Barátim! Az Isteni Gondviselés veget vetett Növ. 16-dikán, az én Atyám' a' Király' életének: és engemet bé-ültetett Eleim' trónusába. Haladék nélküi közlöm Kegyelemetekkel ezenn kettős történetet,

meg-lévén győztetve a' felől, hogy az én veszteségembenn részt vesznek; és azt, hogy én lettem a' Pruszsiai Tartományok Igazgatója, úgy nézik, mint magokra is tartozó dolgot. Igen nagy gondom lesz annak a' jó egygyvességnek fenn tartására, melyet a' két Nemzetek között oly szerentesen meg állítatva táláltam, és ezen felül kérem az Istent, hogy Kegyelmeteket Nagy és Kedves Barátim, a' maga szent és méltó óltalmában tartsa. Kegyelmetek jó Barátja. *Fridrik Vilhelm.* — Az újjonnan ki-tudódott Öszszeesküvésért 98 Személyek ültek vala már fogva Dec. 11-dikénn, a' *Temple* nevezetű Párisi nagy fogházban.

Portugalliáról, Párisi, Londoni, sőt Lisbonai Tudósítások is bizonyítják már, hogy sok kétségeskedések után tsak ugyan reá állott ezen Ország' Igazgatója is végre a' Fr. ákkal kötött Békességre, és nevezetesen a' Lisbonaiak, még azt is írták Nov. 17 dikénn, hogy Lisbona Városába s annak környékére, feles számú Katonák sereglettek oly véggel, hogy kényszerítsék az el távozásra Anglus Admirális Lord S. *Vincentet*, a' ki, Seregének leg-nagyobb részével mindég a' *Tagus* vizén feküdt már 19-dik Oct. től fogva, s Angl. Katonák által foglaltatta el a' Kikötőhely' minden Erőségeit is. E' szerént

Nagy - Britannia, tsak maga fog a' Fr. ák ellen hadat folytatni, melyre *Pitt* Úr a' szükséges költségeket nem tsak ki-gondolta, hanem meg is határozatta mar azt, az Ország-gyűlése által, Dec. 7-dikénn. 15 ellenzői találkoztak a' Ministet' javasolásának, úgymint, a' melynek el fogadásából az Ország' veszedelmét jövendőlték: de 214 en vóltak a' Pártfogói. Nagy-Britanniának a' Frantziák ellen való készülétei ezek: *Gardner* Admiralis egy derék Hajóssereggel, Irlandia' partjait őrzi. A' győzedelmes *Duncan* Admirális, Fr Ország-nak Dünkircheni Kikötőhelye előtt áll, 's Batáviának Fő-Kikötőhelyét *Texel*t is szemmel tartja, de tsak óldalvást: mert a' Hollandusok még tsak most akarnak új hajók' készítéséhez fogni. *Bridport* Admirális, a' leg nagyobb hajókkal, úgymint 90 's száz ágyúsokkal, a' Bresti Kikötőhely előtt járkál fel 's alá, (melyben a' mint Londonból írják, 30 Fr. línei hajók vagynak kélzen) *Warren* és *Pellew* Contreadmirálisok, könnyűszerű Hajósseregekkel kerengenek a' több Fr. Kikötőhelyek előtt, hogy azoknak egymással való egyesüléseket meg gátolhassák. Ezen kívül, mind a' 3 Országoknak, t. i. Angliának, Skótzsiának, és Hiberniának (vagy Irlandiának) a' féltöbb partjaik meg-vagynak ágyúkkal és Seregekkel rakva. Elöttök pedig gyújtó- és ágyú-

zó tsónakok állanak nagy sűrűséggel. — *Jamaika* Szigetéből írta *Parker* Admirális, hogy azon a' tájon 12 Fr. hajókat részfzerént el fogott, részfzerént el-sülyesztett. Az Európai vizekenn is mostanság 9 Fr. hajókat fogtak el az Anglusok, melyek között egy 30; és egy 24 ágyús tsupa új Frégát vagyon. Lord *S. Vincent* Hajósseregéből egy Fregát, el fogott *El-Gallando* nevű Spanyol Posta-hajót, mely az Ámerikai Spanyol Birtokoknak Havannai Kikötőhelyéből jött igen nyomos tárgyú Írásokkal.

A' *Szárdiniai* Király Pedemontziuma nem fél már, hogy el nyeljék a' Cisalpinusok: minekutánna ki-hirdettetett, hogy Növ. 23-dikánn meg-esett Párisbann, a' Szárdiniai Király és a' Fr. Respublika között lett egy oly Frigy meg-erössítéseinek költsönös által-vétele, a' melynek ereje szerént kötelesek a' két Hatalmasságok, valamint egymás' óltalmazására, úgy mind egyikőjök ellensége ellen is egyesített erővel való fel-támadásra. — Nem ily szerentsés

A' *Római Udvar*, mint két történetek bizonyítják, melyeket így ad elő a' Bétsi Udvari Ujság: *Ancona* Városa és Megyeje eránt, úgy egyeztek vala egymással a' Római Udvar és a' Fr. Respublika, hogy

a' közönséges Békességnek meg-készüléséig, Fr. Katonák maradjanak a' nevezett Városban, és Megyébenn. Ezek azonban szabad és mástól nem függő Társaságnak hirdették már ki magokat, *Anconai Respublika* nevezet alatt, Növ. 19-dikén. Ezen a' napon t. i. Követeket küldött az *Anconai Nép* a' Tanátshoz, jelentvén Azok által, a' republikánizáltatáshoz való kívánságát. A' Tanáts kedvesen vette a' jelentést, 's ment mindjárt a' Fr. Őrizet' Vezérjéhez D' *Allemague* Generálishoz, kinek meg-egyeztetésével azonnal egy Hirdetményt adott ki a' Tanáts, melyben a' Nép' kívánságának telyesedését nyilatkoztatta ki. — A' másik történet még véletlenebb; mert ámbár meg-esmerte a' Római Udvar a' *Cisalpina Respublikát*: még is egy Ofztály Lengyel Katonaság, mely most ezen Respublika' szolgálatjában van vagyon *Dombrowszky* Generális' vezérlete alatt, 3 napi ostrom után meg-vette Sz. *Leo* Várat, mely a' Sz. Pápa' tulajdona, *Urbino* Tartomány' szélenn. Ő Sz. ge' Katonái erősen védelmezték magokat az említett három napi ostrom alatt, 's vitézségekre nézve megengedte nekik G. *Dombrowszky*, hogy fegyveressen, zászlókkal, 's muzsika-szó alatt mehessenek ki a' Várból. Utjokat *Urbino* Városa felé vették, a' hová *Dombrowszky* is követte őket, minekutánna

Örizedet hagyott volna Sz. Leo Várában.
(*Ebbe a' Várba vala zárva ama' híres Tsá-
bító Gr. Cagliostro.*)

Toskánával, barátságos lábon áll a'
Cisalp. Respublika. Már Követjét is kül-
dötte oda, ki a' Nagy-Hertzegnek, Növ.
23-dikán adta által a' maga Ministeri Bi-
zonyság' Levelet.

Magyar Ország

Nagy-Kállából Déc. 11-dikénn: —
s, N. Szabolts Vármegyének közönséges
Gyűlése tartatott ma itten, a' melyben N.
M. Fő-Ispányunknak, 's a' Tifzán túl fel-
keltt N. Vitézek' Fő Vezérének B. *Splé-
nyi* Gábor Ő Exc. jának szereztsés viszsa-
érkezésén különös örvendezését nyilatkoz-
tatta egész Megyénknek, Fő - Notárius *Os-
várt* Lajos Úr, mely szíves tiszteletet rö-
videbben de ékesen hálált meg Ő Exc. ja.
Ezen napra várattatott ide a' Szaboltsi N.
Sereg, melyhez viseltető nagy indulatját
azzal is kívánta meg-bizonyítani a' N. Vár-
megye, hogy Fő-Szolgabíró *Gentsy* Urat,
Lovasokkal eleibe küldötte; és helyen-
ként mozsár-ágyúkat rakatott ki, melyek-
nek durrogásából meg-tudhatná az egész
Város, Vitézeinknek közelgetését. Bé ér-
kezhénn a' N. Sereg, azonnal katonai rend-
be állott a' Vármegye' Háza' eleibe, 's

ott először is M. B. Vajai *Vay* Miklós Ezeredes Kapitány Úrhoz különösen; az után pedig ölzseséggel az egész N. Sereghez, magasztaló 's örvendező Beszédeket tartott említett Nótárius Úr. E' meg-lévén, a' Fő- és Altisztek bé-sereglettek a' Gyűlés' palotájába, a' hol Első Al-Ispány és Kir. Tanácsos T. Szathmári *Király* József Úr, fontossann elő adta N. Seregünknek példás maga viseletét: B. *Vay* Miklós Úr pedig az egész N. Sereg' képeben, szív-reható ki fejezésekkel köszönte meg a' N. Vármegyének erántok mutatott Atyai kegyességét. Ezzel vége lett a' Gyűlésnek, mely után illendőképpen meg-vendégelték a' T. Rendek Vitéz Attyokfiait, a' Kö-zönséges Kaszszának minden terhe nélkül. Ezen vígadozást, ama' Borostyánkösörű-ra érdemes Versszerző, T. *Erdődy* Lajos Tábla-Bíró Úr, kellemetes Versekbe fog-lalta."

Nagy - Váradról Déc. 15-dikénn: —
„Ditsekedve írhatjuk, hogy Kir. Fő-Her-tzeg Nádor-Ispányunk meg-alázyán magát közzénk, velünk való nem kevés meg-elé-gedését mutatta, kegyesen meg-ígérvén, hogy a' tavaszszal ismét le jő, és akkor tovább fog mulatni közöttünk. Valóban, minden ki-gondolható tisztséggel is kí-vántuk fogadni ily nagy vendégünket, ki-nek ide való jövetele Növ. 22-dik estvé-

jére, innét leendő elindulása pedig Növ. 24-dik reggelére vala elébb meg-határozva, mely határozáshoz tartván magunkat, oly rendelkezéseket tettünk, hogy a' nevezett estvén, *Marjától* fogva *Biharig*, Szövetnekek égjének az út felén; *Bihartól* fogva pedig a' Várad kiűsű hídig égű rakás-fak (rógusok) világosítsanak az út két meljékén; belűl a' hídon pedig a' Pűspűki palotáig, lovas emberek álljanak fáklyákkal. Más nap a' Pűspűki erdőben vadászat, 's egyéb mulatságokon kívűl nagy műzsika is tartott vűlna. Ezen rendelkezések azonban nem telyesedhettek, mert a' Fű-Hertzeg Palatűnus *Károlyból* Növ. 21-dikűnn reggeli 7 órakor indűlván, ámbár mindég esett az esű: még is már dűlutánni két óra elűtt itt vűlt. Városunkon kívűl két rendbűli Deputatziűk fogadták Ő Fű-Hertzogségűt. Egygyik, melynek Szűfűzűllűja vűlt Nagy-Prepost Grűf *Sauer* Ő Nga, a' Vármegyeű szűlin *Piskűlton*; a' másik pedig, melynek Feje, Kánonok és Apátur Grűf *Csáky* Ő Nga vűlt, *Kűgy* nevű pűsztánn. A' Pűspűki palota' Kapujánál egy Svadron *Blankenstein* Reg. ebűli Magyar Lovasság tett tűszteletet, 's ugyan ott kűszűntűtte meg Ő Fű-Hertzogségűt, az Egyesűltt Gűrűgűknek itt lűvű Pűspűkje *Darabant* Ő Exc. ja is feles szűmű Uraságokkal egyetemben. Ezentűl tsak hamar kezdűdűtt az ebűd,

szép muzsika szó alatt. Mintegy 38 Személyek ültek az Asztalnál, kik között voltak a' N. Vármegye' részéről, Öregebb Tábla-Bíráink is. Ebéd után szerette volna a' Fő-Hertzeg meg-nézegetni a' Várost: de mivel sokan kívánczoktak hozzá audientiára: nem maradt ideje: estve pedig hét órakor Bál kezdődött, a' melyben, meg-jelent 's tánczolt is, *Tifzáné*, és *Szentiványiné* szép Ifjú Aszszonyságokkal. Tíz órakor vatsorához ült, a' mely, mintegy 140 Személyekre terített asztaloknál 4 Szobákban artatott; és még vatsora után közel éjfélutánni 2. óráig múlatta magát. Az egész Város ki volt világosítva. Tsak magán a' Püspöki palotán 3. ezer métsék tündöklöttek. Gyönyörűség volt szemlélni különösen a' Püspöki kertet, melynek ragyogását, a' különböző színű világok igen kellemetessé tették. Ezentifzestességtételeknek elintézésében fő részt vettek: T. Első Vice-Ispan *Péchy*, és Camerális Praefectus *Miskoltzy* Urak, Növ. 22-dikénn reggeli 6 órakor elindult tőlünk a' Palatínus sok ezer jó kívánások között.

Debretzenből Decemb. 5-dikénn: — „Még eddig, az egész ősön, az időnek járása, mind az emberekre, mind a' szegény barmokra nézve, nagyon kedves volt. Az emberekre nézve azért: mert mind ez ideig is, két éjtizakai deret, és kevés fa-

gyotskát ki-vévén, semmi olyas hideg nem volt; és így, mind a' szőlős-gazdák szőlőjeiket el fedhették, mind a' szántóvetők eleget szánthattak, vethettek; eső is gyakran áztatván földünket: e' miatt az őszi vetések oly szépek, mint Sz. György nap' tájján szoktak lenni. Szegény barmaink pedig azzal jártak jól: hogy a' nyári hofszas szárazság miatt, a' leg-jobb legelő mezőn is, az az a' Hortobágy mellett, alig tengerhetvén, ott már most a' jó fűvön fel-híz-tak. Ebből ismét ez a' hasznunk: hogy nálunk a' húsnak fontja, három, 4, és leg feljebb 5 magyar pénz; a' szántó-vető emberek is sok őszi-vetést tévén, az életnek arra is sokkal alább szállott, mint Sz. Mihály Havában volt: mert a' leg szebb búzának is köbli 12, 13 márvás, a' rőzsé 6, 7; az árpáé, kukoritzáé is 6. — Boraink is, mind a' hegyeken mind a' kertekenn, jók és meg-lehetős bővséggel termettek; hanem a' kertiekre nézve, ezt tapasztalták némelyek; hogy a' kiknek kövér és fekete földön volt szőlőjök, némelyeknek boraik fel-fortyantak, 's meg-etzetesedtek: talán azért, hogy az Augustusi és Septem-beri nagy hévségek miatt, tsak erővel ért a' szőlő. "

Belgrádnak a' *Vidini* Pártosok ellen való védelmezésére nagy számú népet parantsolt a' Török Tsáizár, mely segítség-

nek mentől előbb lehető érkezését nagy kívánsággal várta a' Nandorfejevári Basa Dec. 18-dikán; mivel már akkor minden Erösségeket el foglaltak a' Duna mentében *Vidin* és *Belgrád* között az említett Pártosok, 's szándékoztak *Sisztóvot* is magokévá tenni. Negyven Lovasok közülök véletlenül bé is rontottak Belgrádba, 's ott egy Jantsárt magokhoz vévén ismét el osontottak. A' Basa küldött nyomban Embereket utánnok: de mitsoda ki-menettel? még nem tudatik. A' Pártosok számát, kiknek *Pasman Csoghly* a' Vezérjek, száz ezernél többre teszik a' leg-újabb Zimoni Tudósítások.

Velentzéből Dec. 16-dikán. — „A' Sz. Márkus piatzán álló leg szebb templomból, melly *St. Geminiano* templomának nevezetik, ki hordozóskodtak már a' Francia Katonák, a' melyben, mint valamely Kaszármában ötven három napokig laktak volt. E' folyó hónapnak 12-dikén újra meg szentelte azt a' Pátriárcha, 's azolta már ismét Isteni tiszteletek tartatnak benne. Tegnap rákták hajókra a' Frantziák minden Ispótyai készületeiket, 's *Ancona* felé indították. Tegnap érkezett ide *Mack* Generális, ki is *Kilmairne* és *Clerc* Frantzia Generálisokkal sokáig tanátskozott. Ma reggel meg-jelent a' Sz. Márk-piatzán is: a' hol sok éljen (ev-viva!) kiáltásokkal fogattatott a' temér-

dek sok néptől. Innen Veronának, 's Májland Városának vette útját. Az Aufztriai Katonáságot 3 napok múlva várjuk ide."

Triestből Dec. 20-dikán: — „Ma estvére, vagy holnap reggel száll hajóra *Stuart* gyalog Regimentje, és *Jordis* Regimentjének 4 Kompaniája, kik is Velenze Várossába fognak által hajókázni."

Rastadtból Dec. 18-dikán. — Holnap vagy holnap után fog ide vissza érkezni *Bonaparte*. — Moguntziai Directoriális Minister *B. Albin* egy panaszló és protestáló Írást adott be az itt lévő Fr. Követeknek, Moguntziának a' Frantziáktól lett körülvettetésére nézve, kik azonban felkivánták Moguntziát. — A' Fr. Követek, minden meghatározás nélkül való plenipontzientiztatásokat kívánják a' Németbirodalmi Deputátusoknak.

A' Pruszsziai Királynak, mindjárt 1-ső napján a' Királyságának, egy Írást nyújtott be *Gentz* Hadi Tanácsos, melyben minden Igazgatói kötelességeket nemes szabadsággal terjesztett a' Király' eleibe. A' Király ki-nyomtatattatta ezen Írást.